

Handleiding BPV-Beoordeling voor de beoordelaar

Dossiers 2009-2010

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Informatie BPV-beoordeling.....	4
Kerntaken, werkprocessen, competenties, beoordelingscriteria en Arbo-regels	4
De BPV-beoordeling	5
Bijlage 1 Invulinstructie voor het beoordelingsformulier	6

Inleiding

Deze handleiding geeft informatie over het beoordelen van een deelnemer tijdens de BPV en is belangrijk voor degenen die door het ROC zijn aangesteld om te beoordelen tijdens de BPV.

BPV staat voor BeroepsPraktijkVorming. Tijdens de BPV begint de deelnemer als leerling. Hij oefent competenties en leert de werkprocessen die hij als vakman nodig heeft. Hij wordt dus in de praktijk tot beginnend beroepsbeoefenaar gevormd. Vandaar de naam BeroepsPraktijkVorming.

De deelnemer wordt naast de BPV-beoordeling ook officieel beoordeeld tijdens één of meerdere Proeven van Bekwaamheid. Het grote verschil tussen beide beoordelingen is de periode waarover beoordeeld wordt. Tijdens de Proeve van Bekwaamheid worden competenties beoordeeld die direct observeerbaar zijn. Tijdens de BPV moet een oordeel worden gevormd over competenties die over een langere periode te beoordelen zijn of die specifiek gelden binnen het bedrijf. Als u meer over de Proeve van Bekwaamheid wilt weten, lees dan ook de 'Handleiding Proeve van Bekwaamheid voor de beoordelaar'.

In verband met openheid rondom het examen mag de deelnemer alle stukken inzien. Als een deelnemer dus om het BPV-beoordelingsformulier vraagt, dan mag u hem dit geven.

Informatie BPV-beoordeling

Het is bij een aantal competenties pas mogelijk er iets over te zeggen als u de deelnemer een aantal keer bezig heeft gezien. Daarom vindt deze officiële beoordeling in de beroepspraktijk plaats. Een voorwaarde daarbij is dat u als BPV-beoordelaar in de gelegenheid moet zijn om de deelnemer over een langere periode te observeren.

Kerntaken, werkprocessen, competenties, beoordelingscriteria en Arbo-regels

Tijdens de BPV beoordeelt u de deelnemer op de kerntaken specifiek voor het toekomstige beroep van de deelnemer en de competenties met bijbehorende beoordelingscriteria die hij daarvoor moet bezitten. Daarnaast beoordeelt u of en hoe de deelnemer de Arbo-regels toepast.

Kerntaken en werkprocessen

Het toekomstige beroep van de deelnemer bestaat uit een aantal kerntaken. Dit zijn de belangrijkste taken binnen het beroep. Een voorbeeld van een kerntaak is 'reparaties uitvoeren'. Deze kerntaak is onderverdeeld in werkprocessen. Bij de kerntaak 'reparaties uitvoeren' horen bijvoorbeeld de werkprocessen 'reparatie voorbereiden', 'reparatie uitvoeren' en 'reparatie afronden'.

Competenties en beoordelingscriteria

Competenties bestaan uit vier onderdelen: kennis, vaardigheden, gedrag en inzicht.

Voorbeeld:

Om zijn werkzaamheden goed uit te kunnen voeren, moet de deelnemer de competentie 'Instructies en procedures opvolgen' beheersen.

Kennis

De deelnemer moet de instructies die hij krijgt, begrijpen. Om de instructies te kunnen begrijpen moet hij kennis hebben van de Nederlandse taal.

Vaardigheden

Bij het uitvoeren van zijn werkzaamheden, moet de deelnemer laten zien dat hij kan werken volgens de instructies die hij heeft gekregen.

Gedrag

De deelnemer moet laten zien dat hij de wil heeft om instructies en procedures op te volgen. Hij weet bijvoorbeeld dat hij veiligheidsschoenen moet dragen op de werkplek, maar hij heeft ze niet aangetrokken. Hij laat dan niet het juiste gedrag zien.

Inzicht

De deelnemer toont inzicht door te laten zien dat hij deze competentie in verschillende situaties kan gebruiken. Voorbeeld: hij heeft voor al zijn opdrachten altijd instructies gekregen voordat hij met zijn opdracht mocht beginnen. Vandaag is zijn leidinggevende ziek. Voor hij aan zijn werkzaamheden begint, vraagt hij eerst aan de vervanger van zijn leidinggevende wat de instructies zijn. Hij begint dus niet zomaar aan zijn werkzaamheden.

Om competenties te kunnen beoordelen zijn beoordelingscriteria ontwikkeld. Bij de competentie 'Materialen en middelen inzetten' hoort bijvoorbeeld het beoordelingscriterium 'kiest het juiste gereedschap'. Alle beoordelingscriteria die u tijdens de BPV moet beoordelen, vindt u terug op het beoordelingsformulier.

Arbo-regels

Naast de kerntaken en competenties kijkt u ook of de deelnemer zich houdt aan de Arbo-regels. Meldt de deelnemer bijvoorbeeld onveilige situaties?

Alles wat u hiervoor moet beoordelen, vindt u terug op het beoordelingsformulier.

De BPV-beoordeling

De BPV-beoordeling vindt tijdens de BPV-periode van de deelnemer plaats. Het gaat er daarbij om dat u over een langere periode beoordeelt hoe de deelnemer zijn werkzaamheden uitvoert en hoe hij zich gedraagt binnen het bedrijf waar hij werkt of stage loopt.

Stelt hij vragen als hij iets niet begrijpt of doet hij dingen op eigen houtje? Werkt hij netjes volgens de bedrijfsprocedures? Is hij bereid adviezen op te volgen van ervaren collega's? Vult hij zijn werkorders altijd netjes en volledig in, zodat een correcte factuur kan worden opgemaakt? Werkt hij volgens de arbo-regels?

Dit zijn zomaar een paar punten, waarop u de deelnemer moet beoordelen. Alle beoordelingspunten staan op het beoordelingsformulier vermeld. Hoe u het formulier moet invullen, kunt u nalezen in de invulinstructie, Bijlage 1.

Of de deelnemer voldoet aan de beoordelingscriteria is voor bepaalde onderwerpen niet goed te beoordelen als u de deelnemer maar één keer aan het werk hebt gezien. Daarom is het ook niet zo dat u, elke keer dat de deelnemer iets fout doet, een onvoldoende geeft of als hij iets goed doet, een voldoende.

De bedoeling is dat u, bijvoorbeeld na een aantal maanden, terugkijkt op de periode die dan achter u ligt en dan uw eerste beoordeling geeft.

In de meeste gevallen zullen niet alle criteria met een voldoende beoordeeld worden, want de deelnemer zit dan nog in de beginfase van zijn opleiding.

Na verloop van tijd zult u daarom een tweede beoordeling uitvoeren. Waarschijnlijk kunt u dan meer criteria met een voldoende beoordelen. De deelnemer heeft immers ervaring op kunnen doen en het nodige bij kunnen leren. Op het moment dat u *alle* criteria met een voldoende heeft beoordeeld, dan kan de BPV-beoordeling worden afgesloten.

Stel, u hebt in uw bedrijf een deelnemer die erg goed is, omdat hij thuis is opgegroeid in een soortgelijk bedrijf. Dan zou het kunnen dat u tijdens de eerste beoordeling voor alle criteria al een voldoende kunt geven. De BPV-beoordeling kan dan na uw eerste beoordeling al afgesloten worden.

Maar het tegenovergestelde kan natuurlijk ook voorkomen: een deelnemer moet nog veel leren en dat gaat allemaal niet zo snel. Dan kan het zijn dat er zelfs bij een vierde beoordelingsmoment nog onvoldoendes zijn. In dat geval moet een nieuw beoordelingsformulier gebruikt worden om een vijfde en misschien wel een zesde beoordeling te geven.

Kortom: zodra alle criteria voldoende zijn, dan kan de BPV-beoordeling worden afgesloten. Maar bij de ene deelnemer kan dat eerder het geval zijn dan bij de andere.

Aan het einde van de BPV-beoordeling voert u, samen met de begeleider van school, een gesprek over het verloop van de BPV en uw beoordeling. Daarna wordt de deelnemer bij het gesprek betrokken en mag hij aangeven hoe hij de BPV en uw beoordeling heeft ervaren en wat hij van uw begeleiding heeft gevonden.

Bijlage 1 Invulinstructie voor het beoordelingsformulier

Een kerntaak is opgedeeld in werkprocessen. Bij de werkprocessen staan (meerdere) competenties. De werkprocessen staan op het beoordelingsformulier in de blauwe vlakken en zijn genummerd. Het eerste cijfer is het nummer van de kerntaak en het tweede cijfer dat van het werkproces.

In het voorbeeldtabel staat 1.1 en 2.1, dit betekent dus het eerste werkproces van kerntaak 1 en het eerste werkproces van kerntaak 2.

Voorbeeld

Werkproces 1.1 en 2.1 Bereidt opdracht voor		Datum>	22/12	24/3		
Competentie	Beoordelingscriteria	V/O	V/O	V/O	V/O	
Samenwerken en overleggen	De deelnemer vraagt bij onduidelijkheden over de opdracht of werkorder zijn leidinggevende om uitleg.	O	V			
	De deelnemer weet precies wat de werkzaamheden inhouden.	V				
	De deelnemer weet precies wat hij voor de werkzaamheden nodig heeft.		V			

Rechts van het grijze vlak met 'Datum>' kunt u de datum van beoordeling invullen.

In de voorbeeldtabel is te zien dat de eerste beoordeling op 22 december en de tweede op 24 maart is uitgevoerd. (Denk eraan dat het hier **niet** gaat om een beoordeling van wat de deelnemer *op* 22 december en *op* 24 maart gedaan heeft. De eerste beoordeling betreft hier de periode vanaf het begin van de opleiding tot aan 22 december en de tweede beoordeling betreft de periode van 22 december tot 24 maart. In beide gevallen kijkt u dus terug op een achterliggende periode van enkele maanden.)

In het zalmkleurige vlak staat de competentie die u moet beoordelen. Die competentie beoordeelt u aan de hand van de beoordelingscriteria die daarbij horen. Die staan achter de competentie in de kolom 'Beoordelingscriteria'. In de voorbeeldtabel is te zien dat de competentie 'Samenwerken en overleggen' moet worden beoordeeld aan de hand van de volgende drie criteria:

- 'De deelnemer vraagt bij onduidelijkheden over de opdracht of werkorder zijn leidinggevende om uitleg'
- 'De deelnemer weet precies wat de werkzaamheden inhouden'
- 'De deelnemer weet precies wat hij voor de werkzaamheden nodig heeft'.

In de lichtblauwe vlakjes achter de beoordelingscriteria zet u een V (voldoende) als u vindt dat de deelnemer voldoet aan het criterium, een O (onvoldoende) als u vindt dat dat (nog) niet zo is of niets als u dit nog niet kunt beoordelen.

In de voorbeeldtabel ziet u dat één criterium op 22 december met een onvoldoende (O) is beoordeeld. In de periode daarvoor heeft de deelnemer dus nog onvoldoende vragen gesteld als hij zijn opdracht niet begreep.

In de voorbeeldtabel ziet u ook een leeg vakje. De beoordelaar heeft dus nog niet kunnen beoordelen of de deelnemer precies weet wat hij voor de werkzaamheden nodig heeft.

Op 24 maart vindt de beoordeling plaats over de periode vanaf 22 december.

De deelnemer heeft in deze periode geleerd dat hij uitleg moet vragen als hij een opdracht niet begrijpt. En de beoordelaar heeft kunnen beoordelen dat de deelnemer weet wat hij allemaal nodig heeft om een opdracht uit te kunnen gaan voeren. De twee criteria zijn nu dan ook met een voldoende (V) beoordeeld.

Op deze wijze vult u alle tabellen op het beoordelingsformulier in, ook de beoordeling over de kerntaken.

Als het niet lukt om een beoordelingsaspect voldoende malen te beoordelen tijdens het reguliere werk, bespreek dan met de deelnemer en met de begeleider van school de mogelijkheid om dat op een andere locatie te beoordelen.

Zodra alle beoordelingscriteria en de kerntaken met een voldoende beoordeeld zijn is het eindoordeel van de BPV voldoende. Dat zou dus al bij het eerste beoordelingsmoment kunnen zijn. Maar in de meeste gevallen zullen er meerdere beoordelingen nodig zijn.

Nadat het eindgesprek heeft plaatsgehad, vult u op de laatste bladzijde van het beoordelingsformulier het eindoordeel in. Ook eventuele opmerkingen kunt u op deze pagina kwijt.

In de daarvoor bestemde vakjes laat u het formulier ondertekenen door de schoolbegeleider en de deelnemer en tekent u ook zelf.

Als de deelnemer het eens is met de beoordeling, dan tekent hij voor 'akkoord' en anders voor 'gezien'.

Als hij tekent voor gezien laat hem dit dan met zijn BPV-begeleider bespreken.

Nog een voorbeeld met ingevulde tabellen. Deze tabellen komen uit het BPV-beoordelingsformulier voor de kwalificatie Dieselmotortechnicus.

Werkproces 1.1, 2.1 en 3.1 Bereidt opdracht aan verbrandingsmotor voor		Datum>	17/11	23/12	14/03	28/06
Competentie	Beoordelingscriteria		V/O	V/O	V/O	V/O
Samenwerken en overleggen	De deelnemer vraagt om meer uitleg als hij de opdracht of werkorder niet heeft begrepen.		V			
	De deelnemer vraagt om meer uitleg als hij niet weet welke testen bij een montage horen of hoe deze moeten worden uitgevoerd.				V	
Vakdeskundigheid toepassen	Na het lezen van de opdracht en technische gegevens begrijpt de deelnemer wat hij moet doen.		O	V		
	De deelnemer weet waarom hij de werkzaamheden moet uitvoeren.		O	O	V	
Onderzoeken	De deelnemer verzamelt zelf informatie om de opdracht uit te kunnen voeren.		O	V		
	De deelnemer stelt vragen als er verschil is tussen de verwachte en aangetroffen situatie.			O	O	V
	De deelnemer stelt vragen om te achterhalen wat de technisch inhoudelijke klacht van de klant is.			O	V	

Werkproces 1.4 Meet delen van verbrandingsmotor		Datum>	14/03	24/04		
Competentie	Beoordelingscriteria		V/O	V/O	V/O	V/O
Formuleren en rapporteren	De deelnemer schrijft op: <ul style="list-style-type: none"> welke onderdelen van de verbrandingsmotor voor meting in aanmerking komen 		O	V		
	<ul style="list-style-type: none"> de resultaten van de uitgevoerde meting in de hiervoor bestemde tabellen en formuleren. 		V			

Wat is er op deze tabellen allemaal te zien?

- Met deze twee tabellen worden vier werkprocessen uit drie kerntaken beoordeeld. (1.1, 2.1, 3.1 en 1.4)
- Vier competenties moeten worden beoordeeld: 1) samenwerken en overleggen, 2) vakdeskundigheid toepassen, 3) onderzoeken en 4) formuleren en rapporteren.
- De competenties worden beoordeeld aan de hand van de beoordelingscriteria. In deze tabellen zijn er in totaal 9 beoordelingscriteria.
- De data waarop de beoordelaar een oordeel over de deelnemer heeft gegeven.
- Het oordeel van de beoordelaar over de deelnemer: voldoende, onvoldoende of leeg (kan nog niet worden beoordeeld).
- Als de beoordelaar een voldoende heeft gegeven, dan wordt het beoordelingscriterium niet nog een keer beoordeeld.
- Alle beoordelingscriteria moeten met een voldoende worden beoordeeld voordat de beoordelaar mag stoppen met beoordelen.

Wanneer heeft de beoordelaar beoordeeld?

De beoordelaar die deze tabellen heeft ingevuld, heeft dit op verschillende dagen gedaan: 17 november, 23 december, 14 maart, 24 april en 28 juni.

De tweede tabel is pas veel later in het schooljaar ingevuld (vanaf 14 maart) omdat de deelnemer nog niet gelijk aan het begin van het schooljaar was begonnen met het werkproces meten. De beoordelaar heeft dus gewacht met invullen tot hij iets over dit werkproces kon zeggen.

Wat is het oordeel van de beoordelaar?

Op 17 november heeft de beoordelaar beoordeeld dat de deelnemer voldoende uitleg vraagt als hij zijn werkorder niet heeft begrepen. De beoordelaar beoordeelt dit criterium niet meer, want goed is goed.

Ook heeft de beoordelaar aangegeven dat de deelnemer nog niet zonder hulp zijn werkorder begrijpt, niet weet waarom hij zijn werkzaamheden moet uitvoeren en hij nog niet zelfstandig informatie over zijn werkzaamheden kan opzoeken. De beoordelaar heeft hier namelijk een onvoldoende voor gegeven.

Over de overige drie beoordelingspunten in de eerste tabel heeft de beoordelaar nog niets kunnen zeggen. De vakjes zijn dus nog leeg.

Op 14 maart heeft de beoordelaar weer een beoordeling gegeven.

In tabel 1 hoeven het eerste, derde en vijfde beoordelingscriterium niet meer beoordeeld te worden, want deze zijn al voldoende.

De beoordelaar heeft de volgende criteria met een voldoende beoordeeld: de deelnemer vraagt om uitleg bij het verrichten van metingen, de deelnemer weet waarom hij zijn werkzaamheden uitvoert en de deelnemer stelt vragen om technisch inhoudelijke klachten van de klant duidelijk te krijgen. Ook beoordeelt de beoordelaar dat de deelnemer resultaten van metingen goed opschrijft (tabel 2).

Daarnaast beoordeelt de beoordelaar dat de deelnemer nog steeds onvoldoende vragen stelt bij verschillen tussen wat je kunt zien en wat je zou verwachten. En de beoordelaar geeft de deelnemer een onvoldoende voor het criterium 'de deelnemer schrijft op welke onderdelen voor een meting in aanmerking komen' (tabel 2).

Op 28 juni is de laatste beoordeling geweest. De beoordelaar heeft gezien dat de deelnemer voldoende vragen stelt bij verschillen tussen wat er wordt verwacht en wat er daadwerkelijk te zien is. Alle beoordelingscriteria zijn nu met een voldoende beoordeeld. De BPV-beoordeling is hiermee afgerond.